

Sygn. akt I.C 428/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Mirosław Krzysztof Derda
Protokolant	st. sekr. sądowy Agnieszka Pietuszko

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2013 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. W. i T. W. (1)**

przeciwko **Powiatowi (...) w A. i Powiatowi (...) w E.**

o ustalenie

I. Oddala powództwa.

II. Odstępuje od obciążania powodów kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanych.

Sygn. akt I C 428/12

UZASADNIENIE

Powódka E. W. wystąpiła z powództwem przeciwko Powiatowi (...) i Powiatowi (...), w którym domagała się:

1. stwierdzenia, czy uchwała podjęta przez Starostwo Powiatowe w A. NR (...) z 5 czerwca 2002 roku była podjęta bez naruszenia prawa,
2. stwierdzenia, czy szkołom prowadzonych przez powoda E. W.: VI Liceum Ogólnokształcącemu dla Dorosłych w A., Uzupełniającemu Liceum Ogólnokształcącemu dla Dorosłych w A. oraz Szkole Policealnej nr (...) w A. należy się subwencja na każdego słuchacza od 2003 roku do 2008 roku,
3. zwrócenia się do Ministerstwa Edukacji w celu uzyskania informacji jakie kwoty zgodnie z Rozządzeniem z 2001 roku Dz. U. 156 poz. 1822. Dz. U. Ni- 234 poz. 1966 z dnia 20 grudnia 2002 roku, .Dz. U. Nr 286 poz. 2878 z dnia 28 grudnia 2004 roku, Dz. U. Nr 266 poz. 2231 z 22 grudnia 2005 roku, Dz. U. Nr 246 poz. 1799 z dnia 21 grudnia 2006 roku itd. w sprawie zasad podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego winny być przekazywane przez Starostwo Powiatowe w E. w latach 2002 - 2003 oraz Starostwo Powiatowe w A. w latach 2003-2012 - na okoliczność ustalenia czy szkoły otrzymywały subwencje w niższej wysokości o niż wynikało to z przepisów prawa,
4. zwrócenia się do powiatów: S., M., S., G. oraz B. o udzielenie informacji, jaka subwencja była wypłacana na każdego słuchacza w szkole niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej w latach 2003-2012,

5. stwierdzenia, czy absolwenci, którzy uchwałą rady pedagogicznej ukończyli szkołę w grudniu, w styczniu przystąpili do matury, świadectwa otrzymali dnia 12.02.2005 roku, byli nadal uczniami w styczniu i należała się subwencja na każdego słuchacza,
6. stwierdzenia czy Starostwo (...) prawidłowo żąda zwrotu subwencji za lata 2005-2007,
7. stwierdzenia, czy Starostwo (...) w latach 2003-2012 prawidłowo naliczało subwencje na jednego słuchacza;
8. stwierdzenia czy uchwała podjęta przez Starostwo Powiatowe w A. w dniu 21.02.2012 r. Nr (...) była uchwalona zgodnie z prawem;
9. wydania wyroku zaocznego
10. stwierdzenia, czy szkołom prowadzonych przez powódkę: Zaocznemu Liceum Ogólnokształcącemu (...) w E. na podbudowie szkoły podstawowej i zawodowej oraz Policealnemu Studium Zawodowemu (...) w E. należała się subwencja na każdego słuchacza od 2002 roku do 2003 roku;
11. stwierdzenia, czy uchwała podjęta przez Starostwo Powiatowe w E. NR (...) z 12 września 2002 roku była podjęta bez naruszenia prawa;
12. zwrócenia się do powiatów: O., P., G. oraz G. o udzielenie informacji, jaka subwencja była wypłacana na każdego słuchacza na szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej latach 2002-2003,
13. stwierdzenia, czy Starostwo (...) w latach 2002-2003 prawidłowo naliczało subwencje na jednego słuchacza;
14. stwierdzenia, czy należała się dotacja na słuchaczy szkół prowadzonych przez powoda w E. w miesiącu lutym 2003 roku;
15. ustalenia czy Zarządy Powiatów w A., E. i G. prawidłowo naliczyły dotacje na jednego słuchacza na rok 2012, gdzie na ich podstawie naliczona jest subwencja na szkoły powódki E. W. oraz T. W. (1).

W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, iż prowadziła ona kilka szkół, w których dotacje oświatowe na uczniów były zaniżane, niezgodnie z przepisami prawa subwencje nie były opłacone na każdego ucznia.

Pozwany Powiat (...) wnosił o odrzucenie pozwu- w zakresie pkt 1 i 2, ewentualnie oddalenie powództwa, gdyż powódka błędnie wskazała, iż stroną pozwaną jest Starostwo Powiatowe, które nie posiada zdolności prawnej. Ponadto powódka żądała ustalenia nieważności uchwał, a do orzekania w tym przedmiocie właściwy jest sąd administracyjny, a nie powszechny.

Pozwany Powiat (...) wnosił o oddalenie powództwa, ale jednocześnie wskazywał na okoliczności skutkujące odrzuceniem pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Postanowieniem z dnia 3 października 2012 r. na zasadzie art. 65 kpc Sąd prawidłowo oznaczył stroną pozwaną Powiat (...) w miejsce Starostwa Powiatowego w A. i Powiat (...) w miejsce Starostwa Powiatowego w E..

Na rozprawie w dniu 8 października 2012 r. powódka cofnęła pozew w pkt 5, 6, 7, 8 i 15.

Postanowieniem z dnia 8 października 2012 r. (k. 299) Sąd odrzucił pozew w zakresie żądania ustalenia zawartego w punktach 1, 11 i 13 pozwu, odmówił odrzucenia pozwu w zakresie żądania określonego w pkt 2, 10 i 14 pozwu i umorzył postępowanie w zakresie żądań określonych w punktach 5, 6, 7, 8 i 15. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 30 października 2012 r. na skutek jego niezaskarżenia.

Na rozprawie w dniu 6 lutego 2013 r. powódka sprecyzowała powództwo w zakresie pkt 2 i wniosła o ustalenie prawa powódki prowadzącej szkoły na terenie powiatu (...), do dotacji na każdego ucznia w okresie od 1 marca 2003 r. do

31 grudnia 2007 r. i sprecyzowała żądanie pozwu w pkt 10 i wniosła o ustalenie prawa powódki jako osoby fizycznej prowadzącej szkoły do dotacji na każdego ucznia w okresie od 2 stycznia 2002 r. do 31 stycznia 2003 r., natomiast w pkt 14 pozwu doprecyzowała roszczenie i wniosła o ustalenie prawa powódki do dotacji na każdego ucznia w lutym 2003.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2013 r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze powoda T. W. (1), który wyraził chęć przystąpienia do sprawy w tym charakterze.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka E. W. prowadziła szkoły niepubliczne w A.: VI Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w A., VII Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych na Podbudowie Szkoły Zasadniczej w A. i Szkołę Policealną nr (...) w A. (kształcenie w zawodzie technik informatyk), które w 2002 r. otrzymały uprawnienia szkół publicznych. Dotacje na słuchaczy powódka otrzymywała na podstawie uchwały Rady Powiatu (...) (...)r. z dnia 5 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania dotacji szkołom niepublicznym o uprawnieniach szkół publicznych, w których jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki oraz niepublicznym szkołom o uprawnieniach szkół publicznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki (zaświadczenie k. 9, 10, 11, 427-428, 429-430, 432-433, 435, 438-440, 861, 862, 863 uchwała k. 12-14, decyzja k. 431, 434, 43, a także dokumenty które stanowią załącznik do niniejszej sprawy).

Wyrokiem z dnia 6 września 2007 r. Sąd Rejonowy w Augustowie wydanym w sprawie sygn. akt II K 234/07 uznał E. W. za winną tego, że działając w podobny sposób w krótkich odstępach czasu popełniła następujące czyny: w okresie od stycznia 2001 r. do stycznia 2003 r. działając w warunkach przestępstwa ciągłego jako właścicielka niepublicznej szkoły o nazwie (...) o uprawnieniach szkół publicznych i będąc osobą uprawnioną do sporządzenia wykazu uczniów poświadczyła w nim nieprawdę co do ilości uczniów Liceum Ogólnokształcącego i Policealnego Studium Zawodowego ujmując na listach nazwiska osób nie będących uczniami, jak również nazwiska osób nieistniejących, a następnie posłużyła się w/w wykazem przedkładając je w Starostwie Powiatowym w E., oraz w okresie od stycznia do grudnia 2003 r. w A. działając w warunkach przestępstwa ciągłego jako właścicielka niepublicznych szkół - Liceum Ogólnokształcącego nr (...) i VII oraz Szkoły policealnej nr (...) o uprawnieniach szkół publicznych i będąc osobą uprawnioną do sporządzenia wykazu uczniów poświadczyła w nim nieprawdę co do ilości ujmując na listach nazwiska osób nie będących uczniami, jak również nazwiska osób nieistniejących, a następnie posłużyła się w/w wykazem przedkładając je w Starostwie Powiatowym w A. (odpis wyroku k. 213).

Na podstawie uchwał Zarządu Powiatu w A. w 2005 r. dotacja na jednego ucznia w liceum ogólnokształcących dla dorosłych wynosiła 54,16 zł, zaś na ucznia szkoły policealnej dla dorosłych 36,92 zł; w 2006 r. odpowiednio 54,53 zł i 43,18 zł; w 2007 r. 54,67 zł w przypadku ucznia w liceum ogólnokształcących dla dorosłych, 54,67 zł w przypadku uzupełniającego liceum ogólnokształcącego dla dorosłych i 46,70 zł dla ucznia szkoły policealnej dla dorosłych; w 2008 r. odpowiednio 54,10 zł, 54,10 zł, 70,90 zł; w 2009 r. odpowiednio 78,04 zł, 78,04 zł, 57,99 zł; w 2010 r. odpowiednio 119,40 zł, 94,50 zł, 69,65 zł; w 2011 r. odpowiednio 74,73 zł, 146,34, 108,72 zł; w 2012 r. odpowiednio 53,49 zł, 60,82 zł, 119 zł; w 2013 r. odpowiednio 78,62 zł, 62,47 zł, 143,50 zł (zestawienie kwot k.570).

Uchwałą z dnia 21 lutego 2012 r. Zarząd Powiatu (...) ustalił wysokość dotacji na jednego ucznia w 2012 r. niepublicznych szkół o uprawnieniach szkół publicznych w wysokości 53,49 zł w liceach ogólnokształcących dla dorosłych, 60,82 zł w uzupełniających liceach ogólnokształcących dla dorosłych, 119 zł w szkołach policealnych dla dorosłych. Według Starostwa Powiatowego w A. W. przyznano więcej środków na uczniów, w związku z tym nastąpiła napłata. Starosta uznał, iż powódka wskazywała w swoich sprawozdaniach więcej uczniów i pobierała na nich dotacje, w sytuacji, gdy niektóre osoby nie były w tym czasie uczniami. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Augustowie wydanym w sprawie sygn. akt II K 334/10 warunkowo umorzono wobec E. W. postępowanie w związku z popełnieniem przez nią czynów związanych z tym, że w latach 2005- 2007 r. pobrała dotację przez prowadzone przez siebie szkoły w nadmiernej wysokości w związku ze wskazywaniem we wnioskach o dotację większej liczby uczniów niż faktycznie uczących się. Pracownicy Starostwa ustalili, że 181 uczniów zostało wykreślonych ze względu na ukończenie szkoły w

kwietniu i maju, a byli oni wskazywani na listach do sierpnia 2010 r., zaś 142 osoby nie były uczniami a byli wskazywani przez powódkę do Starostwa Powiatowego. Urzędnicy ustalili, iż w 2005 r. pobrano dotację w nadmiernej wysokości w kwocie 2.565,02 zł, w 2006 r. w kwocie 1215,70 zł, zaś w 2007 r. w kwocie 3.724,41 zł. Z taką interpretacją przepisów nie zgodziła się powódka, która czyniła starania, aby uzyskać informacje, czy pobrane przez nią środki były wpłatami nienależnymi. Zwraçała się z takimi pytaniami do Ministerstwa Edukacji Narodowej (informacja k. 15-16, uchwała k. 25, decyzja k. 64-69, pismo k. 74,75-76, wyrok karny w sprawie (...)).

Powódka E. W. zarejestrowała Zaoczne Liceum Ogólnokształcące (...)” w E. na podbudowie szkoły podstawowej i zawodowej oraz Policealne Studium Zawodowe (...) w E., które uzyskały także uprawnienia szkoły publicznej i w 2001 r. zaczęła otrzymywać dotacje na każdego słuchacza na podstawie uchwały z dnia 28 lutego 2000 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji niepublicznym szkołom ponadpodstawowym o uprawnieniach szkół publicznych i uchwały Rady Powiatu (...) z dnia 12 września 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania dotacji niepublicznym szkołom o uprawnieniach szkół publicznych (...). (załącznik do uchwały k. 77-78, uchwała k. 81-82, 660-662, 689-690, 700-704, 720-722, 732-735, 749-753, 775-776, 798-799, 804-808, 812-813, 818-820, 826-827, 832-833, 840-842, 851 decyzja k. 118-119, 422-423, 425-426, 659).

E. W. złożyła skargę na czynność Zarządu Powiatu (...) w przedmiocie należnej dotacji za lata 2005, 2006, 2007. Wyrokiem z dnia 23 marca 2011 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w B. w sprawie sygn. akt (...)jej skargę oddalił (akta (...)).

Od dnia 16 maja 2007 r. wraz z E. W. szkoły prowadził jej syn T. W. (1) (bezsporne).

W szkołach należących do powodów uczyło się wielu uczniów. Uczniami byli m.in. T. B., M. L., D. W., T. W. (2), E. Ł., U. Ź. (listy uczniów k. 451-659, zeznania świadków złożone w trakcie rozprawy z dnia 17 kwietnia 2013 r. k. 919 świadka D. W. 00:21:47-00:26:07, T. W. (2) 00: 26:17-00:30:02, T. B. 00:30:13-00:33:09, M. L. 00:33:19-00:37:00, E. Ł. 00:37:09-00:40:19, U. Ź. 00:40:29-00:43:35).

Sąd zważył, co następuje:

Powodowie roszczenie swe wywodzili z treści art. 189 kpc. Przepis ten określa materialnoprawne przesłanki zasadności powództwa, w którym powodowie domagają się sądowego ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Powództwo jednak będzie oddalone przede wszystkim, jeżeli powodowie nie mają interesu prawnego do jego wytoczenia, ale także, jeżeli interes taki istnieje, ale twierdzenie powodów o istnieniu lub nieistnieniu stosunku prawnego okaże się bezzasadne.

Sąd analizował w niniejszej sprawie czy powodowie mają interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa. Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (por. Komentarz do art.189 kodeksu postępowania cywilnego Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P. LEX/el. 2010).

Interes prawny musi istnieć obiektywnie, aby uzasadniać żądanie ustalenia prawa lub stosunku prawnego. Jest on jednocześnie warunkiem umożliwiającym dalsze badanie w zakresie istnienia lub nieistnienia ustalonego prawa lub stosunku prawnego.

W ocenie Sądu powodowie nie mieli interesu prawnego w wytoczeniu powództwa. Sąd doszedł do przekonania, że powodowie mogą uzyskać ochronę interesów w powództwie o świadczenie, takie powództwo zawisło nawet przed tut. Sądem (por. sprawa I C 541/12).

Zgodnie z art. 90 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm.) dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych,

w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, przysługują na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego, o której mowa w ust. 1 i 2, pod warunkiem że osoba prowadząca szkołę poda organowi właściwemu do udzielania dotacji planowaną liczbę uczniów nie później niż do 30 września roku poprzedzającego rok udzielania dotacji. Dotacje te są przekazywane w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy szkoły lub placówki (art. 90 ust. 3c w/w ustawy). Art. 90 ust. 4 tej ustawy stanowi, iż organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ustala tryb udzielania i rozliczania dotacji oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich wykorzystywania, uwzględniając w szczególności podstawę obliczania dotacji, zakres danych, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenie dotacji i w rozliczeniu jej wykorzystania, oraz termin i sposób rozliczenia dotacji. Na podstawie delegacji zawartej w tym ostatnim przepisie wydane powinny zostać uchwały organów samorządu terytorialnego w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych wpisanych do ewidencji prowadzonej przez miasto lub gminę. Takie też uchwały zostały podjęte, co nie było przez żadną ze stron kwestionowane.

Powodowie w niniejszym postępowaniu w istocie domagają się ustalenia, w jakiej kwocie powinno nastąpić wypłacenie im dotacji z uwagi na liczbę uczniów w poszczególnych szkołach przez nich prowadzonych. Potrzebują, aby Sąd ustalił, w jakich kwotach te dotacje powinny zostać wypłacone, i czy organy samorządu terytorialnego zasadnie dokonały wypłaty w mniejszej wysokości.

Nie ulega wątpliwości, iż powodom przysługuje roszczenie o zapłatę (uzupełnienie) dotacji udzielanej na podstawie art. 90 ust. 2a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.), a roszczenie to może być dochodzone przed sądem powszechnym (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2008 r. IV CSK 204/08, LEX nr 465959, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2007 r. IV CSK 312/06, LEX nr 277299, postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we W. z dnia 4 listopada 2009 r. IV SA/Wr 515/09, Lex nr 530208). We wskazywanym powyżej przepisie art. 90 ust. 2a ustawy o systemie oświaty, określone zostały dotacje, ich wysokość (wysokość subwencji ogólnej, o której mowa w w/w przepisie określana jest każdorazowo w drodze rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej), a także komu one przysługują i przy spełnieniu jakich warunków konieczna jest ich wypłata. Sąd podziela wyrażone w judykaturze stanowisko, uznając, iż omawiany przepis art. 90 ust. 2a ustawy o systemie oświaty stanowi dostateczną podstawę prawną roszczenia o zapłatę należnej niepublicznej szkole dotacji. Wspomniane przepisy określa bowiem w sposób jasny i bezwarunkowy, kto jest dłużnikiem (właściwa jednostka samorządu terytorialnego), kto zaś wierzycielem (osoba prowadząca szkołę niepubliczną) a także w jakiej wysokości, świadczenie się należy (na każdego ucznia w wysokości nie niższej niż kwota przewidziana na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymanej przez jednostkę samorządu terytorialnego) i od spełnienia jakich przesłanek wypłacenie dotacji jest uzależnione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2007 r. III CZP 88/07, lex 345569). Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że art. 90 ust. 4 ustawy o systemie oświaty nie nadaje uprawnienia organom stanowiącym rady gminy do wskazania w uchwale dodatkowych kryteriów przyznania dotacji szkole (por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 12 maja 2010 r., I OSK 672/10, LEX nr 595462). Zgodnie z ugruntowanym w judykaturze i doktrynie stanowiskiem, z przepisu art. 178 ust. 1 Konstytucji, który stanowi, iż sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom, wynikają dla sądów uprawnienia do samodzielnej oceny i ustalenia zgodności podstawowych aktów normatywnych z ustawami, przy okazji rozpatrywania spraw cywilnych, karnych i innych, a w razie stwierdzenia ich niezgodności z ustawami, odmowy ich zastosowania w konkretnej sprawie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2005 r., V KK 41/05, OSNKW 2005/9/83, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CNP 11/11, LEX nr 960519). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 czerwca 1993 r., III KRn 100/93 (OSNKW 1993, z. 9-10, poz. 62) stwierdził, że sądy nie mogą wprawdzie generalnie kwestionować mocy wiążącej uchwały organu samorządowego, jednakże sądom wolno odmówić jej zastosowania, jeżeli stwierdzą, że została ona wydana z przekroczeniem ustawowego upoważnienia. W świetle powyższego Sąd ma możliwość pominięcia uchwały samorządu terytorialnego i ma możliwość dokonania samodzielnych wyliczeń należnych dotacji.

Powyższych jednak ustaleń Sąd może dokonać jedynie w sprawie o zapłatę, a nie w postępowaniu o ustalenie istnienia prawa. Tymczasem definitywne rozstrzygnięcie sporu w oparciu o art. 189 kpc nie jest możliwe. Powodowie żądając ustalenia przysługującego im prawa w istocie chcieliby jedynie osiągnąć pewien prejudykat w sprawie o zapłatę. Sama zasada dochodzenia roszczenia o zapłatę została już przesądzona, o czym była mowa wyżej i można takiej ochrony szukać. Wszystkie sprawy, które rozpatrywały sądy – w zakresie określenia prawidłowości naliczenia dotacji- były sprawami o świadczenie, o zapłatę i wówczas sądy merytorycznie badały każde z powództw. Podkreślenia bowiem wymaga, iż w sprawie o zapłatę strona pozwana ma możliwość podniesienia wielu zarzutów m.in. przedawnienia, spełnienia świadczenia, dopuszczalny jest dowód z opinii biegłego w celu szczegółowego wyliczenia należnych dotacji.

Podsumowując, stwierdzić należy, że prawa powodów będą miały ochronę w postępowaniu o zapłatę. Podobnie wypowiedzieli się komentatorzy - nie ma interesu prawnego ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych (np. gdy dług stał się już wymagalny) lub niepieniężnych (np. gdy prawo własności zostało już naruszone przez pozbawienie lub zakłócenie posiadania w rozumieniu art. 222 § 1 lub 2 kc). Zasada ta opiera się na założeniach, że - po pierwsze, wydanie wyroku zasądającego możliwe jest, jeżeli także ustalona zostanie legitymacja czynna powoda, oraz - po drugie, że wyrok tylko ustalający istnienie stosunku prawnego nie zapewni ostatecznej ochrony prawnej, ponieważ nie jest - w przeciwieństwie do wyroków zasądających - wykonalny na drodze egzekucji sądowej. Por. m.in. orzeczenie SN z dnia 13 kwietnia 1965 r., II CR 266/64, OSP 1966, z. 6-8, poz. 166; wyrok SN z dnia 22 listopada 2002 r., IV CKN 1519/00, LEX nr 78333. Kazyistyczne orzecznictwo zna wiele wyjątków od tej zasady, np. wówczas gdy z ustalanego stosunku prawnego może wypływać wiele roszczeń, z których tylko jedno lub niektóre są dopiero wymagalne, a także gdy chodzi o skutki istniejącej szkody mogące ujawnić się dopiero w przyszłości (por. m.in. wyrok SN z dnia 5 grudnia 2002 r., I PKN 629/01, Wokanda 2003, nr 9, poz. 24; uchwała składu siedmiu sędziów SN - zasada prawna z dnia 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69, OSNC 1970, nr 12, poz. 217; wyrok SN z dnia 17 maja 1966 r., I CR 109/66, OSNC 1967, nr 3, poz. 52). Stanowisko dopuszczające wyjątki znajduje aprobatę w doktrynie, gdzie podkreśla się, że nie należy zbyt rygorystycznie pojmować zasady, że powództwo o ustalenie nie jest dopuszczalne, jeżeli możliwe jest jakiegokolwiek świadczenie w danym przypadku do pomyślenia. Należy bowiem kierować się względami celowości i ekonomii procesowej, zwłaszcza gdy spór dotyczy samej tylko zasady (W. S.) (por. Przemysław Telenga, Komentarz do art.189 Kodeksu postępowania cywilnego, lex).

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji na zasadzie art. 189 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 102 kpc. Powódka wytaczając niniejsze powództwo nie była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. Swoje roszczenie ujęła niezbyt precyzyjnie, wypunktowała niejako jedynie swoje wątpliwości i pytania, chcąc uzyskać pewność co do swego stanu prawnego -uzyskać pewien prejudykat. Dopiero jednak w sprawie o zapłatę Sąd będzie mógł zdecydować czy prawa te powodom przysługują i w jakiej wysokości. Obciążenie ich aktualnie kosztami procesu sprzeczne byłoby z zasadami współżycia społecznego, zwłaszcza że niniejsze postępowanie ma precedensowy charakter- jeśli chodzi o dotacje przyznawane na rzecz szkół niepublicznych. Ponadto powodów nie można uznać za osoby usiłujące wprowadzić sąd w błąd, albo celowo dążące do przewleczenia procesu lub zwiększenia jego kosztów. W tej sytuacji zdaniem Sądu konieczne było odstąpienie od obciążania powodów kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanych.

MD/ar